

26 למשנה במידות בענין מקום לשכת לחם הפנים, מלבד הסתירה
27 במקום לשכת הטלאים. שהמשנה בתמיד מונה את הלשכות שהיו
28 בבית המוקד, והחלה המשנה בלשכת הטלאים שהיתה בצפונית
29 מערבית והולכת ומונה את שאר הלשכות ומסיימה בלשכת לחם
30 הפנים. ומכך שהמשנה מנתה באופן זה, סברה הגמרא שהוא
31 כסדר אדם ההולך לכיוון ימין, ומלשכת הטלאים בצפונית
32 מערבית למערב דרום ומשם לדרום מזרח ומשם למזרח צפון
33 ובלשכת לחם הפנים מסיים. מזה נראה שהיתה בקרן צפונית
34 מזרחית. ואילו במסכת מידות מפורש שהיתה לשכת לחם הפנים
35 עומדת בקרן דרומית מזרחית. ויפשינן – ותיירצנו את הסתירה,
36 אָמַר רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻעַ, מָר קָא חָשִׁיב – התנא ששנה את
37 המשנה במידות מנה את הלשכות דְּרָךְ יָמִין, כאדם המהלך לימינו,
38 וכפי שמפרשת המשנה תחילה קרן מערבית דרומית ולאחר מכן
39 דרומית מזרחית, וזאת כאדם הבא להקיף סביבות הבית מבחוץ.
40 שכאשר נמצא בדרום פונה הוא לימינו לעבר מזרח. על כן מנתה
41 אחרי לשכת הטלאים, העומדת בדרום מערב לפי האמור בה, את
42 לשכת לחם הפנים העומדת בדרום מזרח. שהעומד בדרום מערב
43 ופונה לימינו לעבר המזרח, מהלך הוא בדרום וזוית ראשונה
44 שפוגע בה היא דרומית מזרחית. וימר – התנא ששנה את מסכת
45 תמיד, שבה לא פירשה המשנה סדר הלשכות, אלא רק נקטה אלו
46 לשכות היו בבית המוקד, אפשר לומר דְּקָא חָשִׁיב דְּרָךְ שְׂמָאל –
47 שמנה את סדר הלשכות כאדם המהלך לשמאלו. לכך אין מוכרח
48 הדבר שלשכת לחם הפנים שנמנתה אחרונה עומדת היתה בקרן
49 צפונית מזרחית. אמנם אין די בתירוץ זה, וכפי שיבואר.

1 אָלָא לֹא שָׁמַע מִינָהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב הִיא שְׁמַע מִינָהּ – אלא
2 ודאי שומעים אנו ממשנה זו במסכת מידות שאינה כשיטת רבי
3 יהודה. ומיושב בזה שהמשנה בתמיד אכן לא נאמרה באותה
4 שיטה של המשנה במדות אלא כדעת רבי יהודה.
5 אופן נוסף לתרץ את הסתירה בענין מקום לשכת הטלאים: רַב אֲדָא
6 בְּרִיה דְּרַב יִצְחָק אָמַר, הָאִי לְשָׁכָה – אותה לשכת הטלאים, אָקְצִינִי
7 מִקְצָא – נראית היתה כאילו עומדת בשתי המקצועות, שלא
8 היתה עומדת בזוית בית המוקד אלא ארוכה היתה ונמשכת על
9 פני צלע מערב של בית המוקד הגדול ומתארכת לצד צפון ודרום
10 אך לא הגיעה עד לקצה הצפוני והדרומי של לשכת בית המוקד,
11 ומחמת כך, דָּאֲתִי מַצָּפִין – הבא לבית המוקד מצד צפון, מִתְחַוֵּיָא
12 לִיה – נראית לו לשכת הטלאים כאילו היא עומדת בְּדָרוֹם, מחמת
13 שארוכה היא ומשוכה לצד דרום, ולכן כאשר עומד הוא בצד
14 צפון סבור הוא שהיא מגיעה עד הכותל הדרומי, ועומדת בדרום.
15 וכמו כן דָּאֲתִי מִדָּרוֹם – הבא מצד דרום, מִתְחַוֵּיָא לִיה – נראית לו
16 לשכת הטלאים כעומדת מִצָּפִין, שמחמת אורכה סבור הוא
17 שנמשכת היא עד הכותל הצפוני, ועומדת בצפון. ומתורצת בכך
18 סתירת המשניות: שהמשנה בתמיד מונה את הלשכות מצד
19 העומד בדרום, ונראית הלשכה כעומדת בצפון מערב. אולם
20 המשנה במדות מונה את הלשכות מצד העומד בצפון, ונראית לו
21 לשכת הטלאים כעומדת בדרום מערב.
22 מוסיפה הגמרא: ויִמְסַבְרָא דְּבִמְעֻרְבִית דְּרֹמִית הָוָא – מסתבר
23 שבאמת היתה הלשכה נוטה לדרום יותר ממה שנוטה לצפון.
24 מבארת הגמרא: מָמַאי – מנין שכן הוא, מִדְּמִינִן לָחֶם הַפָּנִים אֲלֵהֶם
25 הַפָּנִים – מכך שיש להקשות סתירה נוספת בין המשנה בתמיד

אגרות קודש

ב"ה, טו"ב כסלו, תש"כ

ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נ"י עוסק בצ"צ בעל מדות עסקן רב פעלים

איש המעלה בנשיק מו"ה יצחק מאיר שי' הכהן

שלום וברכה!

בהמשך למכתבי הקודם, בא הנני על ענין שהזמן גרמא הימים שלפני י"ט כסלו, אשר בלשון רבנו
הזקן, הוא יום הילולא רבא דרבנו הקדוש זי"ע ויום גאולת רבנו הזקן, אשר בלשון כ"ק אדמו"ר, אביו של
כ"ק מו"ח אדמו"ר, הוא החג אשר פדה בשלום נפשנו ואור וחיות נפשנו ניתן לנו.

לעורר עוה"פ ע"ד העבודה בהפצת המעיינות חוצה, כלשון הבעש"ט באגה"ק שלו הידועה.

אשר אם על כאו"א שזכה לטעום מתורת החסידות, מוטל חוב (זכות) קדוש זה, עאכ"כ אלו אשר
השגחה העליונה חוננה אותם בהשפעה על חוג רחב, שבהנוגע אליהם הדרישה וההכרח הוא פי כמה וכמה.

ובפרט כשהעדר הפעולה בזה, ואפילו כשבסגנון חז"ל כדבעי למיעבד לא עביד, מתפרש בתור
הסכם ח"ו להמנגדים ומבלבלים וכו'.

ובהכירי המרץ שלו באם רק ירצה לנצלו במילואו, תקותי חזקה שפעולותיו בשטח האמור
תצליחנה להפיץ המעיינות ועד לחוצה.

ויהי רצון שבעגלא דידן יקוים היעוד (מתאים למענה מלכא משיחא, אשר באגרת הבעש"ט
האמורה) דקאתי מר.

תקותי אשר יסלח לי על בואי בכתובים בהערה האמורה, והעיקר - אשר אתבשר טוב בכל הנ"ל.

בכבוד ובברכה.

שמותיהם ומקומם כדי להודיע עניינם, ובזה אין צורך לפנות דרך
 שנינו במשנה: שִׁבְחָהּ גְדוֹל מְקָרִיב חֶלֶק בְּרֹאשׁ וְנוֹמֵל חֶלֶק בְּרֹאשׁ.
 הגמרא מביאה ברייתא המבארת דינים אלו: תָּנוּ רַבֵּנָן, בִּיצֵד
 מְקָרִיב חֶלֶק בְּרֹאשׁ, אוֹמֵר עוֹלָה זוֹ אֲנִי מְקָרִיב אוֹ מִנְחָה זוֹ אֲנִי מְקָרִיב,
 ואינו צריך להשתתף בגורל כשאר אחיו הכהנים. בִּיצֵד נוֹמֵל חֶלֶק
 בְּרֹאשׁ, אוֹמֵר תְּמִית זוֹ אֲנִי אוֹכֵל אוֹ אֶשֶׁם זֶה אֲנִי אוֹכֵל כּפִי רְצוֹנוֹ,
 ואף אם לא הקריבם הוא אלא כהן אחר, וְנוֹמֵל חֶלֶק אחת מִשְׁתִּי
 חֲלוֹת – משתי הלחם שהקריבו בחג השבועות, אבל אינו נוטל את
 שניהם כיון שאינו נוטל יותר ממחצה כפי שיבואר להלן. וכמו כן
 זכאי הוא ליטול אֶרְבַּע אוֹ חֶמֶשׁ לחמים מִמַּעֲשֵׂה לֶחֶם הַפָּנִים כּפִי
 שיבואר. רַבִּי אוֹמֵר, לְעוֹלָם הוא נוטל חֶמֶשׁ לחמים מלחם הפנים,
 שֶׁנֶּאֱמַר בענין חלוקת לחם הפנים (ויקרא כד ט) 'וְהִיתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו'
 השווה הכתוב את אהרן (ושהיה כהן גדול) לשאר הכהנים, ללמדנו
 שלחם הפנים מִחֻצָּה לְאַהֲרֹן וּמִחֻצָּה לְבָנָיו, ועל כן נוטל חמשה שהם
 מחצה מהלחמים, כמבואר להלן.
 מקשה הגמרא: הֲאֵלּא גּוֹפֵה קִשְׁיָא, אֲמַרְתָּ בתחילת הברייתא נוֹמֵל
 חֶלֶק אחת מִשְׁתִּי חֲלוֹת, מִנִּי – שיטת מי היא, ודאי צריך לומר
 שיטת רַבִּי היא דְּאִמַר פְּלִגְנָא שְׁקִיל – שיכול ליטול מחצה, ולפיכך
 נוטל חלה שלימה מתוך שנים, אִימָא מְצִיעֶתָּא – את הנאמר
 בהמשך הברייתא, שזכאי ליטול אֶרְבַּע אוֹ חֶמֶשׁ מִמַּעֲשֵׂה לֶחֶם
 הַפָּנִים, מבואר שבאופנים מסוימים אינו נוטל אלא ארבע שהם
 בודאי פחות מחצי, והלכה זו אֲתָמָן לְרַבָּנָן – שיטת חכמים היא
 דְּאִמַרִּי לֹא שְׁקִיל פְּלִגְנָא – שאין הכהן הגדול נוטל מחצה ממש,
 שאם היה נוטל מחצה לא היה לו ליטול פחות מחמש. אִימָא סִיפָא,
 רַבִּי אוֹמֵר לְעוֹלָם חֶמֶשׁ, וכי האם נכון לפרש כך שהרישא וְהִסִּיפָא
 דעת רַבִּי, וְהִמְצִיעֶתָּא דעת רַבָּנָן. מתרצת הגמרא: אִמַר אַבְיִי,
 לעולם גם הרישא שמבואר בה שנוטל חלה שלימה מתוך שנים,
 וגם מְצִיעֶתָּא שיטת רַבָּנָן היא, ואף שלדעתם אין הכהן הגדול נוטל
 מחצה מלחם הפנים, מוֹדוּ רַבָּנָן בְּפִרוּסָה – מודים חכמים בשתי
 הלחם שמחצה מהם הוא לחם אחד שלם, ובכדי ליתן פחות
 ממחצה צריך לפרוס את הלחם, שבזה אף לדעתם נוטל לחם אחד
 אף שהוא מחצה, מפני דְּלֹא אֹרֶח אֶרְעָא לְמִיתָבָה לְבָהּ גְדוֹל –
 שאין זה ממידת דרך ארץ לחתוך ולפרוס את הלחם וליתן פרוסה
 ממנו לכהן הגדול, וכיון שאי אפשר לחלק את שתי הלחם לפחות
 מחצי, נותנים לו חלה שלימה.

אִי אֲמַרְתָּ שֶׁלֵּלָמָּא – אם נאמר שאף המשנה במסכת תמיד סוברת
 שלשכת הטלאים בְּמַעֲרֵבִית דְּרומית הוּא – היתה נוטה אל הדרום
 יותר מאשר לצפון, וכפי שנשנה במסכת מידות, הָיְינוּ – מובן מה
 דְּמַתְרִין רב הונא בריה דרב יהושע את הסתירה מִלָּחֶם הַפָּנִים
 אֶלְחֶם הַפָּנִים היכן היתה מקום הלשכה, בכך שאף לדברי המשנה
 בתמיד לשכת לחם הפנים היתה דרומית מזרחית וכמפורש
 במשנה במדות, אלא שהתנא במסכת תמיד שנה סדר הלשכות
 לשמאלו ואילו המשנה במדות מנתה כהולך בדרך ימין. וכך
 מתיישב הדבר, מאחר ולשכת הטלאים נוטה אל הדרום יותר
 מאשר לצפון, כאשר בא למנות את סדר הלשכות כאדם המקיף
 מבחוץ המהלך לשמאלו, נמצא שכאשר מהלך מלשכת הטלאים
 שבדרום מערב לשמאלו, פוגע הוא בקרן מערבית צפונית, ולפיכך
 לשכת החותמות שנמנתה שניה במסכת תמיד, עומדת בצפון
 מערב, ולשכת בית המוקד שאחריה בקרן צפונית מזרחית, ולשכת
 לחם הפנים שנמנתה אחרונה עומדת בקרן דרומית מזרחית וכפי
 שנשנה במסכת מידות. אֵלּא אִי אֲמַרְתָּ שלשכת הטלאים צְפוֹנִית
 מְעַרְבִית הוּא, שהיתה נוטה אל הצפון וכפשוטו דברי המשנה
 בתמיד, סוף סוף מֵאִי תִירוּצָא דְלָחֶם הַפָּנִים, הלא לא נתישבה
 הסתירה בענין מקום לשכת לחם הפנים, שאם היתה לשכת
 הטלאים בצפון מערב, נמצא שכשמתחיל לסובב את בית המוקד
 מלשכת הטלאים ומהלך לשמאלו, הוא פוגע תחילה בקרן צפונית
 מזרחית ובה לשכת החותמות, ואחריה לשכת בית המוקד בקרן
 מזרחית דרומית, ולשכת לחם הפנים שנמנתה אחרונה עומדת
 בקרן דרומית מערבית, ואילו במסכת מידות מפורש שלשכת לחם
 הפנים היתה בקרן דרומית מזרחית. אֵלּא לֹא שְׁמַע מִיָּנָה – שומעים
 אנו שאכן לשכת הטלאים בְּמַעֲרֵבִית דְּרומית הוּא, ועל כן אין כל
 סתירה בין המשניות לא בנידון לשכת הטלאים ולא בנידון לשכת
 לחם הפנים. מסיימת הגמרא: אכן כך שְׁמַע מִיָּנָה.
 מקשה הגמרא על תירוצו של רב הונא בריה דרב יהושע: כיצד
 מפרש הוא את המשנה באופן ששנה התנא את סדר הלשכות
 בדרך ההולך לשמאל, וְהָאִמַר מֵר – רמי בר יחזקאל, כָּל פְּנוֹת
 שְׁאֵתָה פְּנוֹתָ, לֹא יִהְיוּ אֵלּא דֶּרֶךְ יָמִין לְפִנּוֹת, הרי שצריך לפנות
 לימין. מתרצת הגמרא: הִנֵּי מִלִּי – דין זה שבכל מקום יש לפנות
 לימין, לא נאמר אלא בְּעִבּוּדָה – שכאשר הולך לצורך עבודה
 צריך לפנות לימין, אֲבָל הָכָּא במנין הלשכות ומקומם, חוֹשְׁבִנָא
 בְּעֵלְמָא הוא – אין כאן צורך עבודה אלא המשנה מנתה את

המשך מעמוד כד

ילקוט לוי יצחק על התורה

* * *

ע"ש. וידוע ששאלו הוא בחי' יסוד (ועיי"ש בלקוטי
 תורה הג"ה משם צִמְחָה שנה וילד את למך ר"ת שאלו
 עיי"ש).

ובאמת זה כתיב בלמך בן מתושלח מיוצאי חלצי
 שת, וע"כ לומר שהב' בחי' למך שמקין ושמשית יש
 להם שייכות זה לזה. כי הרי שמם אחד הוא. ושנים
 מיוצאי חלצי קין ושנים מיוצאי חלצי שת שווים
 בשמותיהם זה לזה, והם חנוך ולמך מקין, וכן חנוך
 ולמך משת.

לקוטי לוי יצחק, ליקוטים על פסוקי תנ"ך ומאוזחז"ל עמוד ז,

(הג"ה משם צמח "שנה וילד" את "למך ר"ת שאלו למלך דהיינו
 שאלו מלך).

ומיוצאי חלצי קין הי' גם כן אחד שנקרא למך, והי'
 שביעי לאדם, זהו שאצלו הוא גם כן מספר שביעיות,
 כמו שכתוב¹⁴ ולמך שבעים ושבעה, והוא גם כן בחי'
 יסוד כי הרי גלגולו הי' שאלו המלך (אותיות למך)
 כמו שכתוב בלקוטי תורה להאריז"ל פרשת בראשית¹⁵

(14) בראשית ד, כד.

(15) לקוטי תורה להאריז"ל פרשת בראשית שם וז"ל: כי שבעות
 וכו', כבר ביארנו בכמה מקומות היות שאלו המלך מגלגול קין אמנם
 דע כי הי' גלגול למך ולמך בהפך אותיות מלך כי הוא המלך הראשון
 שמלך על ישראל והנה מלמך עד שאלו ע"ז דורות ואז נהרג שאלו ע"י
 עצמו ונפל על חניתו כי הי' חייב מיתה מזמן למך שהרג את הנפש את
 קין וזהו למך שבעים ושבעה שלמך יוקם אחר ע"ז דורות בימי שאלו